

С Т А Н О В И Щ Е

От: професор, доктор Надя Димитрова Миронова
Научна специалност „Икономика и управление“
Професионално направление 3.7. „Администрация и управление“
УНСС- гр. София

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност *„Управление“* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Волфганг Ернст Хайнц Шенк*
Тема на дисертационния труд: *About the interdisciplinary origin of entrepreneurial action and entrepreneurial foresight*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1692/29.06.2023 г. на Зам.-Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Волфганг Шенк Волфганг Шенк е докторант на самостоятелна подготовка към катедра "Управление" с научен ръководител доц. д-р Филип Петров Стоянов. Обучава се по докторска програма „Управление“ към катедра „Управление“, на факултет „Управление и администрация“ на УНСС по професионално направление 3.7. Администрация и управление, зачислен със Заповед на Ректора на УНСС № 1538/06.06.2022 г. Обучението е осъществено в самостоятелна форма през периода 10.05.2022 г. до 01.07.2023 г. От 01.07.2023 г. докторантът е отчислен с право на защита със Заповед на Ректора на УНСС № 1733/04.07.2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е структуриран в 5 части, вкл. увод, изложение, основни изводи и препоръки, в общ обем от 267 страници. Текстът на дисертацията е онагледен с 11 фигури и 10 таблици, както и 9 приложения и 3 интервюта. Представен е изчерпателен списък с използваните литературни източници, всички на латиница.

Структурата на дисертацията е нетрадиционна, но в същото време може да се определи като подходяща с оглед постигането на поставените цели и сложността на разглеждания проблем. По своята същност първите две глави представляват увода на дисертационното изследване. В тях по удачен начин се обосновава цялостната концепция на разработката, включително избора на херменевтичен подход като методологическа основа за реализация на научното изследване. Разбираемо са изложени целта, обекта и предмета на изследването. Главната цел на дисертацията е да се изясни генезиса на предприемаческата дейност и предприемаческото поведение от гледна точка на личността на предприемача и неговата способност за предприемаческо предвиждане. В своето изследване авторът се стреми да отговори на фундаментални научни въпроси като какъв е генезиса на предприемаческото поведение и предприемаческата предвидливост и какви са личностните характеристики на предприемача, които предопределят неговите възможности да изпълнява успешно предприемаческите функции.

Основната теза на автора е, че способността да се прояви предприемаческо поведение и предприемаческа предвидливост, които водят до успешна предприемаческа дейност, зависят от сложна комбинация от фактори, включително набор от индивидуални черти на личността. Авторът допуска, че въз основа на интердисциплинарно проучване на тези фактори и тяхното взаимодействие, е възможно да се придобият нови знания за същността и изпълнението на предприемаческите функции. Авторът правилно дефинирана сложната природа на предприемаческата предвидливост и сполучливо откроява нейната роля за постигането на конкурентни предимства и дългосрочен успех на бизнеса. Личността на предприемача е анализирана в труда като определящ фактор на предприемаческите поведение и предвидливост. Стремещт е да се открият личностните характеристики, които разграничават предприемачите, които притежават способност за предвиждане и постигат успех в своите бизнес начинания, от тези, които не успяват. За целта е приложен интердисциплинарен подход и са идентифицирани набор от индивидуални качества и характеристики, включително предприемачески компетенции, личностни компетенции и способности, невробιολογични фактори, емоционално-когнитивни и социално-поведенчески характеристики. Освен това е представен модела на характеристиките на личността „Големите пет черти на личността“ (модел OCEAN – невротизъм, екстравертност/интровертност, сътрудничество, добросъвестност и откритост) като подходящ инструмент за изследване и измерване на личностните различия между

предприемачите и обяснение на разликите в тяхното поведение.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В дисертацията е обоснован извода, че икономическата теория е неспособна самостоятелно да обясни генезиса на предприемаческия успех. За разкриването на генезиса на предприемаческата дейност и способността за предвиждане, а така също и за детайлното разбиране на фигурата на предприемача, включително неговите качества и характеристики, авторът е приложил интердисциплинарен подход, който интегрира знания от различни научни дисциплини. В случая това са бизнес икономика, генетика, невробиология, психология и др.

Оформена е цялостна методика за изследване на влиянието на личността на предприемача върху предприемаческото поведение и успешното приложение на предприемаческите функции. По същество подробно са представени три дълбочинни казусни проучвания, които обхващат основните изследователски въпроси на разработката.

Разкрита е връзката между предприемаческите компетенции и поведение и обуславящите ги качества и характеристики на личността. Сполучливо е обоснован извода, че разликите във възприятията на предприемачите определя техните различия в способностите за предвиждане и в последствие- поведение, изразяващо се в ефективната реализация на предприемаческите функции.

Поставените задачи на изследването са изпълнени, постигната е и целта на изследването. Потвърдена е и работната хипотеза, че всеки човек има предприемачески потенциал, обусловен от неговите личностни характеристики и произход, които могат да бъдат модифицирани чрез развитие на компетенции.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Основният принос на дисертацията е пълното като обхват и системно разбиране на връзката между личността на предприемача, предприемаческите функции, предприемаческото поведение, способността за предприемаческо предвиждане и успеха на бизнеса. Отлично впечатление прави фактът, че са анализирани и обобщени мнения на водещите изследователи в областта на предприемачеството, което само по себе си придава добавена стойност на разработката. Приемам за безспорни посочените от автора научни и научно-приложни приноси. В допълнение към тях може да се отбележи, че като приносен момент може да се определи и прилагането на интердисциплинарен изследователски подход, комбиниращ знания от различни научни

дисциплини като бизнес икономика, генетика, невробиология, психология и др.

Нямам основания за съмнения в авторството на текста и самостоятелната работа на докторанта.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

В документите са представени 6 самостоятелни публикации, публикувани в периода 2017-2023 г., които пряко отразяват аспекти и резултати от дисертационното изследване. Публикациите са на немски и английски език в книга, доклади на научна конференция и в специализирани издания с научно рецензиране. Считаю, че резултатите от научното изследване са представени в специализирани научни издания и са достъпни за научната общност и за хората от практиката, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е изготвен съгласно изискванията и изчерпателно и точно представя дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към дисертационния труд най-добронамерено могат да бъдат отправени и някои препоръки, като например, да се изложи по-ясно и конкретно основната теза на дисертационното изследване. Освен това разработката ще спечели, ако се подобри нейната структурата, така че тя да се оформи по начин по-близък до традиционния. Смяя да твърдя, че това не изисква машабно преструктуриране.

Препоръчително е, също така, да се положат допълнителни усилия за подобряване на превода на текста на дисертацията. Предполагам, че първоначално разработката е написана на немски език и след това е преведена на английски. Въпреки, че в настоящия си вид текста на английски език е разбираем и дава пълноценна представа за качеството на труда, мисля че подобряването на превода ще доведе до по-бързо, удобно, недвусмислено и интуитивно разбиране на разработката и нейните достойнства.

Смятам обаче, че посочените слабости не подлагат под съмнение общото добро качество на труда.

8. Заключение

В обобщение, темата на дисертационния труд е актуална, а съдържанието на разработката е логически свързано и обосновано от научна и практическа гледна точка. Резултатите от изследването представляват безспорни научни, методични и научно-приложни приноси. Прави

впечатление отличната осведоменост и опит на докторанта в областта на предприемачеството и управлението на малкия бизнес. Дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 12 от Закона за развитие на АСРБ, на чл. 27 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, на изискванията на Правилника за учебната дейност на УНСС и предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен "доктор" по научна специалност "Управление", професионално направление 3.7. Администрация и управление на Волфганг Ернст Хайнц Шенк, докторант на самостоятелна подготовка в катедра "Управление" на факултет „Управление и администрация“ на УНСС.

София, 24.07.2023 г.

Член на научно жури:
проф. д-р Надя Миронова

OPINION

By: Professor, Doctor Nadia Dimitrova Mironova
Scientific specialty "Economics and Management"
Professional direction 3.7. "Administration and Management"
UNSS - Sofia

Subject: dissertation work for awarding the educational and scientific degree "**doctor**" in the scientific specialty "Management" at UNSS.

Author of the dissertation: *Wolfgang Ernst Heinz Schenk*

Topic of the dissertation: *About the interdisciplinary origin of entrepreneurial action and entrepreneurial foresight*

Reason for presenting the opinion: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order No. 1692/29.06.2023 of the Vice-Rector of the UNSS.

1. Information for the dissertation student

Wolfgang Schenck Wolfgang Schenck is a self-taught doctoral student at the "Management" department with scientific supervisor Prof. Dr. Filip Petrov Stoyanov. He is studying in the doctoral program "Management" at the "Management" department, at the Faculty of "Management and Administration" of the UNSS in professional direction 3.7. Administration and management, enrolled by Order of the Rector of UNSS No. 1538/06.06.2022. The training was carried out in an independent form during the period 10.05.2022 to 01.07.2023. From 01.07.2023, the doctoral student is enrolled with the right to defence by Order of the Rector of UNSS No. 1733/04.07.2023

2. General characteristics of the presented dissertation work

The presented dissertation is structured in 5 parts, incl. introduction, exposition, main conclusions and recommendations, in a total volume of 267 pages. The text of the dissertation is illustrated with 11 figures and 10 tables as well and 9 applications and 3 interviews. A comprehensive list of the literary sources used, all in Latin letters, is presented.

The structure of the dissertation is unconventional, but at the same time it

can be defined as appropriate in view of the achievement of the set goals and the complexity of the problem under consideration. In essence, the first two chapters represent the introduction of the dissertation research. In them, the overall concept of the development is justified in a suitable way, including the choice of a hermeneutic approach as a methodological basis for the realization of scientific research. The purpose, object and subject of the research are clearly stated. The main goal of the dissertation is to clarify the genesis of entrepreneurial activity and entrepreneurial behaviour from the perspective of the entrepreneur's personality and his ability for entrepreneurial foresight. In his research, the author seeks to answer fundamental scientific questions such as what is the genesis of entrepreneurial behaviour and entrepreneurial foresight and what are the personal characteristics of the entrepreneur that predetermine his opportunities to successfully perform entrepreneurial functions.

The main thesis of the author is that the ability to exhibit entrepreneurial behaviour and entrepreneurial foresight, which lead to successful entrepreneurial activity, depend on a complex combination of factors, including a set of individual personality traits. The author assumes that based on an interdisciplinary study of these factors and their interaction, it is possible to gain new knowledge about the nature and performance of entrepreneurial functions. The author correctly defines the complex nature of entrepreneurial foresight and successfully highlights its role in achieving competitive advantages and long-term business success. The personality of the entrepreneur is analysed in the work as a determining factor of entrepreneurial behaviour and foresight. The quest is to discover the personality characteristics that distinguish entrepreneurs who possess foresight and succeed in their business ventures from those who do not. For this purpose, an interdisciplinary approach was applied, and a set of individual qualities and characteristics were identified, including entrepreneurial competencies, personal competencies and abilities, neurobiological factors, emotional-cognitive and socio-behavioural characteristics. In addition, the Big Five personality traits model (OCEAN model - Neuroticism, Extraversion/Introversion, Cooperation, Conscientiousness and Openness) is presented as a suitable tool for studying and measuring personality differences between entrepreneurs and explaining the differences in their behaviour.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The thesis substantiates the conclusion that economic theory is unable to independently explain the genesis of entrepreneurial success. For revealing the genesis of entrepreneurial activity and the ability to foresee, as well as for the detailed understanding of the figure of the entrepreneur, including his qualities

and characteristics, the author has applied an interdisciplinary approach that integrates knowledge from various scientific disciplines. In this case, these are business economics, genetics, neurobiology, psychology, etc.

A comprehensive methodology for researching the influence of the entrepreneur's personality on entrepreneurial behaviour and the successful application of entrepreneurial functions has been established. Essentially, three in-depth case studies are presented in detail that cover the main research questions of the development.

The relationship between entrepreneurial competencies and behaviour and the qualities and characteristics of the personality that determine them is revealed. The conclusion is successfully substantiated, that the differences in the perceptions of the entrepreneurs determines their differences in the ability to foresee and in consequence - behaviour expressed in the effective realization of the entrepreneurial functions.

The tasks of the research have been fulfilled, and the goal of the research has been achieved. The working hypothesis is confirmed - that every person has entrepreneurial potential, conditional from his personal characteristics and origin, which they can be modified through competence development.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

The main contribution of the dissertation is a comprehensive and systematic understanding of the relationship between the personality of the entrepreneur, entrepreneurial functions, entrepreneurial behaviour, entrepreneurial foresight and business success. An excellent impression is made by the fact that the opinions of the leading researchers in the field of entrepreneurship are analysed and summarized, which in itself gives added value to the dissertation. I accept the author's stated scientific and scientific-applied contributions as indisputable. In addition to them, it can be noted that the application of an interdisciplinary research approach, combining knowledge from various scientific disciplines such as business economics, genetics, neurobiology, psychology, etc., can also be defined as a contributing point.

I have no reason to doubt the authorship of the text and the independent work of the doctoral student.

5. Evaluation of dissertation publications

The documents present 6 independent publications, published in the period 2017-2023, which directly reflect aspects and results of the dissertation research. Publications are in German and English - in books, reports at a scientific conference and in specialized peer-reviewed publications. I believe that the results of the scientific research are presented in specialized scientific

publications and are available to the scientific community and to people from practice, in accordance with the requirements of the “ZRASRB”.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is prepared according to the requirements and comprehensively and accurately presents the dissertation work.

7. Critical notes, recommendations and questions

Some recommendations can be made to the dissertation work in a benevolent and well-intentioned way, such as, for example, to state more clearly and concretely the main thesis of the dissertation research. In addition, the development will benefit if its structure is improved so that it takes shape in a way closer to the traditional one. I dare say that this does not require a large-scale restructuring.

It is also recommended that additional efforts be made to improve the translation of the dissertation text. I assume that the development was originally written in German and then translated into English. Although in its current form the English text is understandable and gives a full idea of the quality of the work, I think that improving the translation will lead to a faster, more convenient, unambiguous and intuitive understanding of the development and its merits.

However, I believe that the indicated weaknesses do not call into question the overall good quality of the work.

8. Conclusion

In summary, the topic of the dissertation work is current and up to date, and the content of the work is logically connected and substantiated from a scientific and practical point of view. The results of the research represent indisputable scientific, methodological and scientific-applied contributions. The excellent knowledge and experience of the doctoral student in the field of entrepreneurship and small business management is impressive. The dissertation meets the requirements of Art. 12 of the Law on the Development of ASRB, on Art. 27 of the Regulations for the implementation of the ZRASRB, the requirements of the Regulations for the educational activities of the UNSS and I propose to the esteemed members of the scientific jury to award the educational and scientific degree "Doctor" (PhD) in the scientific specialty "Management", professional direction 3.7. Administration and management of Wolfgang Ernst Heinz Schenk, doctoral student of self-study in the "Management" department of the "Management and Administration" faculty of the UNSS.

Sofia, 24/07/2023

Member of the Scientific Jury:

Prof. Dr. Nadia Mironova